

Насыплы болугъуз, багъалы тиширыула!

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.

Интернет-версия:
zamankbr.ru

ЗАМАН

Орта кюн,
8 март,
2018 жыл
№№32-33
(20454)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.А. Коковну Тиширыулары Халкъла Аралы Кюню – 8 Март бла АЛГЫШЛАУ

Къабарты-Малкъарны багъалы тиширыулары!
Сизни Тиширыулары халкъла аралы кюню бла алгышлайма!
У аломат жаз бошы байрамда биз тиширыулагъа жылы, жарык сёзле айтабыз, аланы ариулуукларына ёктемленги, сый-меклигибизни, хурметибизни билдиребиз эмда жылуулуклары, сый-намыс бере билгенликтери, жюрек жумушаклыклары ючюн сау болугъуз дейбиз. Сиз жашау, ырахатлык саугъалайсыз, дуняны огурулуук бла толтурасыз.
Къабарты-Малкъарны тиширыулары

республиканы айнуунда мағаналы жерни аладыла, экономикада, билим берюде, саулук сакълауда, илмуда, маданиятта, къырал оноуда жетишимлеге жетедиле. Республика аланы факмулуулуклары, иш келлюлюклерин, жигерликлерин бек багъалайды. Харкюнюк жумушларына тамамлай, бизни тиширыуларыбыз ариулай, чырайлылай, сюдюлюклей къаладыла.
Жашоугъузда кеп къуачуны эм насып болсун!
Сизге саулук-есеник, мамырлык тежейме!

Мамайлоны Фатима, Къулийланы Къыйсан атлы Малкъар къырал драма театры актрисасы, КъМР-ни сыйлы артисткасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы къырал саугъалары бла саугъалауну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Ишлеринде жетишимле болдургъанлары эмда кеп жылланы ахшы урунганлары ючюн
Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаларга
КУНИЖЕВА Зара Казбекованы – Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппаратыны документе бла жалчыту жаны бла управленийасын таматасын
МОТТАЙЛАНЫ Светлана Мустафаевнаны – Къабарты-Малкъар Республиканы «КБР-Медиа» къырал казна учрежденинде «Кабардино-Балкарская правда» газетини редакциясыны корреспондентин; «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» деген ат атууну юсюнден
СОКУРОВА Мадина Борисовнагъа – «Кабардинка» къырал академиялы тейсеу ансамбль» къырал казна учрежденини артисткасына
ШИДОВА Мария Хасанбиевнагъа – «А.Шогенцуков атлы Къабарты къырал драма театр» къырал казна культура учрежденини тамата драмалы артисткасына,
«Къабарты-Малкъар Республиканы

сыйлы журналисти»
САРАЛЬПОВА Самара Борисовнагъа – Къабарты-Малкъар Республиканы «КБР-Медиа» къырал казна учрежденинде телевиденини информация-аналитика программаларыны редакциясында берюленни бардырыучусуна.
«Къабарты-Малкъар Республиканы саулук сакълауну сыйлы ишчиси»
СТУПИНА Галина Романовнагъа – Май муниципал районда «Ара район больница» къырал бюджет саулук сакълау учрежденини наркология кабинетини медесотрасына
«Къабарты-Малкъар Республиканы культураны сыйлы къулукучусу»
АХМАТЛАННЫ Сагитни къызы Сапариятха – Къабарты-Малкъар Республиканы «КБР-Медиа» къырал казна учрежденинде редакциясында берюленни бардырыучусуна
ВЫСКРЕБЕНЦЕВА Светлана Николаевнагъа – Терк муниципал районну Красноармейское элинде къошакъ билим берген «Сабий музыка школ» муниципал учрежденини директоруна.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2018 жыл 6 март, №22-УГ

Ю. КОКОВ

Ачылыу

Уллу профессионалланы хазырлауну ышаннгылы амалы

Тюнеке Къабарты-Малкъар къырал университетде стоматология усталыктыгъа юйренгенде хайырлангъан кеп функциялы ара ачылыгъанды. Энди студентлени шендого оборудованида качество билем алдыр-гъа онлары барды. Келир заманы медиклерини бла вузун устазларын бу мағаналы иш бла алгышларгъа КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** да келгенди.
Биринчиден, республиканы ончулук, окуу кабинетледе болуп, жангы оборудование бла шагъарейленгенди. Аны КъМКСУ-ну ректору **Юрий Алытов**, медицина факультетни деканы **Мызы-**

лабораторияла бардыла. Студентле уа тренажерлада, компьютерге къышулгъан муляжлада адаллагъа медицина болушлук этерге юйрендикиле.
Юрий Александрович отуладан бирине килгенде, анда 5-чи курсу студентни Но-стунаны Азрет тийшеге бакъгъан аппаратладан биринде юйрене тура эди. Жашны айтханы кере, бу оборудование адамны сапналары къуралууларын тынгылы билрге онг береди. Республиканы Башчысы шендого технологияла келир заманы медиклерине сынауну жаргъа болушханлары бла бирге, аланы билимлерине

халда ачылуу болгъанды. **Жыйылгъанланы алгышлай, Юрий Коков университетте кезиуе билим алуу жаны бла торлю-торлю онла къуралгъанларын, бу иш андан ары да бардырылгъанын чертгенди.** «Бу араны къуаргъа кеслерини юлюшлерин къошханлагъа ыразылгъамы айтыр-гъа сюею, ала ишлери ючюн къайгыртылган адамдыла. Былла шендого окуу жерледе билим алган бек мағаналыгъа эмда жаш специалистге хайырлыды» дегенди ол.
КъМР-ни Башчысы окуу учрежденини бла Саулук сакълау министрствону

болурсуз деп бек ышанам», дегенди ол.
Алай тюбешуу аны бла бошлагъанды. Жаш адамны республиканы ончулукна соруту берюрге онлары да бар эди. Биринчиден, РФ-ни Президентини айырууны юсюнден баргъанды сёз. **Юрий Александрович** жаш адамны кеп ючюну эркинликлери бла хайырлангъа, оном эги, къыралыбызны келир жашууну сайларгъа чакъыргъанды.
Жуукъ кезиудеуа КъМКСУ.
Тикаланы Фатима.

Тюбешуле

Айтхылы ансамбльге Нальчикде къараучула тийишли багъа бичериклерине ийнанганын айтханды

КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Россыйни Миллет гвардиясыны аскерлерини жыр эмда тейсеу академиялы ансамблини начальниги-художестову таматасы эмда баш дирижеру **Виктор Елисеев** бла тюбешгенди.
Белгили чыгармачы коллектив ансамбль къуралгъаны 45 жыл толгъанына атап, Шимал Кавказын шахарларында юбилей тур бардырады. Нальчикде да концерт кёрюлтгенди. Аны уллу репертуры айырмалы россияни эмда тыш къыраллы классикадан, халк жырпадан эмда шендого чыгармаладан къуралады.
Юрий Коков республиканы къараучулары ансамблини концерт программасына бийик багъа бериклерине ийнанганын билдиргенди.

Дуняны кеп кере чемпионна, аны тренерлерине жангы жетишимле тежегенди

Юрий Коков Правительствою ююнде жетгил атлетикадан дуняны кеп кере чемпионна **Мария Ласиценке** (Кучина) эмда аны тренери **Геннадий Габрилян** бла тюбешгенди. Алгъаракълада Къабарты-Малкъардан айтхылы спортчу **Великобритания** дуняны мекямын ичинде бардырылгъан чемпионатында алтын майдал алгъанды. Ол Марияны 38-чи хорламды.
Спортта бийик жетишимлеригиз бла, дегенди КъМР-ни Башчысы, сиз жаланда Къабарты-Малкъарны угъай, битеу къыралны жаш телосюн келлендиресиз, алгъа талпынууну, сайлагъан ишине кертинилкини юлгюссюн кергизесиз.
«Мен сизни керегичине къууанам. Сизни ючюн барды да, бизни республикада жашагъанла уа ар-

тыкъда бек къайгырдыла. Анда сизни Европаны чемпионна, Олимпияда оюнна да сакълайдыла. Туурадан къарагъанча тынч болмагъанын да аныгъанла. Уллу къыйын салыргъа, бютюн жуау-плы болургъа тошеди, деп, **Юрий Коков** Мария Ласиценкеге (Кучинагъа) бла тренерлеге жангы эршиуле, бютюн бийик жетишимле тежегенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоюну пресс-службасы.

Байрам

Аскерчи артистлеге къызыу къарсла

Тиширыулары байрам кюлерини атылып. Нальчикде Къырал музыка театрта къуанчылы жылы болгъанды. Аны Къабарты-Малкъарны Маданият министрствосу бла республиканы Тиширыуларыны союзу къуаргъандыла.

Концертни программасын Россый Федерацияны Миллет гвардиясыны аскерчилерини жыр эм тейсеу академия ансамблини артистлери бардыргъандыла. Алагъа къараучула жылы къарсла бла тюбешгенди.

Къуанчылы жыйылуула келген тиширыулары кезиуле байрамлары бла Къабарты-Малкъарны Башчысыны атындан аны администратциясы таматасы **Мухамед Кадзиков** алгышлагъанды. Ол тиширыулагъа халаллыклары, жумушаклыклары, ариулыклары ючюн, от жагъабызда жылуу сакълагъанлары ючюн ыразылгъанын билдиргенди. Аны бла бирге башда айтылгъан ансамблини артистлерин бу жыр эм тейсеу къуачууну 45-жылгъы бла алгышлагъанды, алагъа не жаны бла игилик болурун сойгенин билдиргенди.
Артистле къараучула сюйген «Россия», «Полшока», «Ревниый Кавказ» деген эски жырла бла бирге жангы репертураны да популярини сокъгъандыла, жырлагъандыла, теспегенди-ле. Аланы «Юлие Хорлам бла!», «Русская ярмарка» деген орус жырлары макъамларына салган композицияларына да келгенле сюйюп къаргъандыла.
КЕРТИЛАНЫ Сакинат.
Суратла А. Елкановдула.

Таза жүрекден

Юйор тынчылык, мамырлык, узакъ ёмюр

Бизни багъалы, сыйлы, хурметли тиширыуларыбыз!
Бу огуруну, ариу, ийнагыз, эр кишиле да ошшыгы саугъалары байрамда сизни алгышлайбыз! Карты эр кишилеге тиширыу – жер жүзюнде жашоуну алгъа элген, аны бютюн жарык этену кудурет тамашалыкъды. Биз оруму, иш келюе, огуруну, акылы кызларыбызгъа ёктемлене, сизни ана сыймеклиден толгу жүрегизини эмда юйюрге кертчилкингизини багъалайбыз.

Къабарты-Малкъарны битеу тиширыуларын алгышлайбыз, ол санда ёз республикабызны айнууну уллу къыйын солгъан комсомол нёгер кызларыбызны да Барыгъызгъа да саулук, юйор тынчылык, мамырлык узакъ ёмюр тежейбиз!

Къабарты-Малкъар Республикда Комсомолну ветеранларыны совети.

Конкурс

Алгъаракылада Къабарты-Малкъар кырал университетде «Жаш тѳю эм закон» деген интеллектуал праволу оюнну регион даражалы кезиуе оюнчу кере озганды. Бу жол анда билимин битую да 138 сабий сынганды. Ары дери уа ала барысы да кеслерин районларында бла шахарларында биринчи жерлени алгъанлады.

Оюнну ачылууу бла жашланы бла кызыланы сагъынылганы кафедраны профессор, тарых имулану доктору Муслим Тамазов, вузга дери хазырау эм профориентация иш жаны бла урваланганы башчысы Аксана Карашева алгъышлагъандыла. Ала адам улугъа, бюткюнда шендогюлю жаш тѳюге, кесини эркинликерин билуу аны жашаууу качествосун игилендиргени да белгилангандыла. Устазлагъа иш кѳллю болгъанлары, сабийлеге ол жолну юйретгенлери, узакды-суу-

Элорус районну Терс-Къол элини орта школуну (гитче къауум), Къашхатану (Черек район) Чеченланы Шамиль атлы битуюлу билим берген мектебинин (тамата къауум) келечилери ююнчючле болгъандыла. Сабийлени педагогла Юлюйланы Танзила бла Бозаланы Раида келтиргендиле. Дагыда ала бла бирге Экинчи Чегмени командасы (устаз Ляца Балкисова) белгиленгени.

Алчылагъа бла аланы конкурса хазырлагъанлагъа диплома, сауыгъа да берилгендиле. Даражалы жерлеге тийишлилени кѳлгю ала барысы да эришиуде билимлерин сынарга, ачыкларга сыйгелнери кырау комитетни да кѳлендиргени аны келечиси Мая Карданова жашармаганды. Мындан ары да алагъа жетишимле тежетгенди.

Тарыхдан бла обществознаниедан окъутхан Танзила Хусеевна бла къыска ушагъыбызда бу оюнга сабийле бла алыкъа биринчи кере къатышканын, былпал тѳеуишле алагъа кеслерини эркинликерин билирге, командада ишлерге юйретгенлери айтханды. Аны киби жаш устазлагъа уа ол профессионал ѳююно жолу болгъаны бла бирге тамата коллегаларындан сынамга тѳююнорге онг чыкъгъанын да айтханды.

Законлагъа кѳре кеслерин жюрютюрге юйренедиле

люмге юлешинедиле: шкода орта звенюга эмда тамата класслагъа жюргенле. Биогюлюкде предмет олимпиада даражада бардырыла тебирген конкурсу кырагъанла уа КМР-ну тарых, филология эм СМИ институтуну битуюлу тарых кафедрасын доцентни Мая Карданова, Нальчик шахар округу Сабий эм жаш тѳю чыгармачылыкъ арасыны директоруну юйретуу жаны бла орунбасары Светлана Бицеева эм педагогу-организатору Фатима Муковадыла.

укыду деп къарамай, окъучуларын бери алып келгенлери ююнчючле этип, школчулагъа жетишим тежеденле.

Ол кюн эришиуге саулай да 21 команда къатышканды. Ала барысы да уллу аудиторияга жыйылып, оюн тѳрт кесекге юлешинип бардырылганды. Аны ол кезиуде да бѳллонгген заманы ичинде окъучула жазылп хазырау этилген сорулагъа жууапала бергендиле. Тѳртюнчю оюнда уа ала суратлау фильмени законнга бузукълыкъ кѳргюзюлген

Конференция

Белгили врачланы лекциялары

Кѳп болмай Нальчикни 2-чи номерли клиника бѳлинчисинде РФ-ни Саулукъ сакълау министрствосуну баш нейрохирургу, академик Владимир Крыловну башчылыгы бла «Университетская клиника» илму-практика конференция болгъанды. Анга Россияни нейрохирургия жаны бла белгили врачлары къатышкандыла, лекцияла окъугъандыла. Къоанкъала ызы бла Элорус тийресинде ѳтерик «Нейрохирургия лъжалда» деген Орус клубну кенгешине да къошукъдула.

бардырырга келишгенбиз, - деген Владимир Крылов. КМР-ни Саулукъ сакълау министри Марат Хубиев Нальчикде къан тамырлагъа бакъгъан араны айнытуугъа уллу къыйян салганы ююн Владимир Крылоха ырызлыгъын билдиргенди. «Арт жылда бек уллу иш этилгенди. Шендоге дери саусула болушкъу алып ююн тышына барыргъа керек эдиле. Биогюлюкде уа араны специалистлери нейрохирургия жаны бла биий

технологиялы операцияла бардырадыла, хирургияда жангы амалланы синдиргендиле», - деп билдиргенди министр. СКФО-да нейрохирургланы билимлерин ѳсдюору иш мындан арысында да бардырылкъды. Быйыл жайда Нальчикде аланы конференциясы ѳтерикди, деп билдиргендиле министрствону пресс-службасындан.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Пенсия фонда

Тюшюрген документизигни къыйналмай табарыкъсыз

Эчиликчейой сѳгтуу строковой номери (СНИЛС) гражданине жашыга бир кѳре бериле, ол Россияни Пенсия фондуу «жашин картюкесинде» да жазылады. Адам оны тас этсе, жангыдан къыйсыз тобылкъды. Аны ююн фондуу сайтдан инсансы Эчи кабинетине кирип, свидетелствону дубликатын алыну ююсенде заявлени къояргъа керекди. Бу сервис кѳп болмай ишлеп болгъанды. Интернет жокъ эсе, фондуу клиент службасына барыргъа да жарыкъды.

Эсинизге салыйкъ, Пенсия фонд электрон амал бла томылгъан ишле оны сайтдан бирге берилгенде: ps.frf.ru. Аны бла хайырлана турур ююн, кырал жумушланы порталында эсепте тошерге керекди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Акция

Сабийлени кыуандыргъандыла

Жаз бошны келгенине жораланы, Нальчки Сабий юйюнде уллу байрам болгъанды. Аны КМР-де МВД-ны управленясыны баш специалистни Алена Чернова, КМР-де МВД-ны экстремизмге къажоу араны ишчиси Геккиланы Марина, тишаруулары «Надежда Россия» деген битурессей жамасуот организациларыни регион бѳлѳюмине башчысы Билла Хажикирове, Муслиманланы дин управленясыны башчысы орунбасары Анжела Амишкова, Питягорск шахарда кырал университетини профессору Людмила Тхабисимова, КМР-ни сыйлы артисткасы Ирина Даурова кырагъан эдиле.

Сабийлеге кѳп сауыгъа этилгендиле, дагыда Даурованы сохталары концерт кѳргюзгендиле. Бу уллу огъурну иште студентле да къатышканды, ала да бу балагъа жан аурутуулары, алакъа кыуунун сауыгъаларга жорешилери бек кѳп болганды.

Сабий юйюнге, сѳзсѳз, жамасуотин болушкъу керекди. Аны онылап, кѳппе кыралорындан келгени оймалдыла.

ТАУЛАНЫ Марзият.

Билим берилу

«Кюн шахар» халны тюрлендиреди

Миллет технология башламчылыкъны олимпиадасыны биринчи турну жыйырма минг школчу къатышхан эди. Ююнчю тур «Сириус» арада бардырылганды, анда билимлерин бек кючлю юч жою бла алтымыш окъучуу сынганды.

кыралгъанды. Аладан бири Ренат Мирзов «Наносистемала эм наноконженерия» бѳлѳюмде призѳр болгъанды.

Бу бек кѳллендирген жетишимле. Нек дегенде бизни школчуларыбыз битурессей даражада бардырылгъан олимпиадада алычла алай кѳп болмаучудула. Энди «Кюн шахар» болумну тюрлендирип башлагъанды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Жоралау

Сыйлыланы тизмесине кирген турнир

Геурюге кюн Нальчикке Спорт дворцеде кѳчгюнчючле сынгъан малъкъар халчылы хурметине атылып бардырылуучу «А» классы бокс турнир ачылганды. Быйыл бла ол 19-чю кере кыралды.

Аны жашыны ичинде бардырылгъан эришиу бек сыйлыланы тизмесине киргенди деп таукъл айтталыкъбыз. Боксда

кеслерини биринчи атламларын бу турнирдн башлагъан спортчулары араларында 2008 жылда Олимпиаданын чемпиону Рахим Чахкиев, 2012 жылда бардырылгъан жай Олимпиада оюналы доммакъ призѳру Давид Айрапетян эм дагыда кѳп айтхалыкъ боксчула бардыла.

Эришиулен кыуанчлы ачылууна КМР-ни Спорт министрствосуну, КМР-ни Боксдан федерациясыны келечилери да къатышкандыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат. Сурат авторнуду.

Тиширзу атладан кыралгъан сѳзбер

ГАЗЕТНИ 29-чю НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СѳЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ

ЭНИМЕ: 7. Алаша. 8. Чауул. 9. Чапы. 10. Уручу. 12. Агъач. 13. Чура. 15. Ууу. 19. Шаркъ. 20. Маркъа. 21. Маца. 24. Оракъ. 25. Къама. 28. Букъу. 30. Осуат. 32. Къала. 33. Улакъ. 34. Алам. 36. Тякъ. 38. Къоанкъ. 40. Ноиб. 41. Чурум. 42. Реби.

ѳРЕСИНЕ: 1. Каршоубай. 2. Бакъ. 3. Бакъ. 4. Ачыу. 5. Куула. 6. Алыгъатчы. 11. Уу. 13. Чакъ. 14. Рум. 16. Уас. 17. Чакъ. 18. Арнууку. 22. Тую. 23. Чакъ. 26. Жубурчан. 27. Ишдирчи. 29. Уку. 30. Окъа. 31. Тая. 32. Кум. 35. Уу. 37. Къарт. 38. Куума. 39. Кымыс. 40. Нерп.

Газетни келир номери 13 мартда чыгарыкъды.

УЧРЕДИТЕЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВУСУ

Publication details including contact information for the editor (АТТАЛАНЫ Жамал), phone numbers, and address for the newspaper 'Zaman' in Nalchik.